

Антоніна АНІСТРАТЕНКО,
ВДНЗ України «Буковинський державний
медичний університет», Чернівці (Україна)

Antonina ANISTRATENKO,
Higher State Educational Establishment of Ukraine
«Bukovinian State Medical University»,
Chernivtsi (Ukraine),
oirak@bsmu.edu.ua
ORCID ID 0000-0003-1984-4441

**СЛОВО, ЩО КОРОНУЄ ДУМКУ.
РЕЦЕНЗІЯ НА НАУКОВЕ ВИДАННЯ:
КАЧКАН В. А. ОДКРОВЕННЯ: ЕСЕЇ ПРО
ЛІТЕРАТОРІВ, ВЧЕНИХ, МИТЦІВ:
БАГАТОТОМНЕ ВИДАННЯ. – ІВАНО-
ФРАНКІВСЬК: МІСТО НВ, 2016. – 376 С.**

**THE WORD THAT CROWNS THOUGHT. A
REVIEW OF SCIENTIFIC PUBLICATION:
KACHKAN V. A. REVELATION: ESSAYS ON
WRITERS, SCIENTISTS, ARTISTS, MULTI
PUBLICATION. - IVANO-FRANKIVSK:
MISTO NV, 2016. - 376 P.**

Ключевые слова: Анистратенко Антонина Слово коронує думку. Рецензія наукового видання: Качкан В. А. Откровение: эссе о литераторах, ученых, художниках: Многотомное издание. - Ивано-Франковск: Мисто НВ, 2016. - 376 с.

*В. Качкан, літературове-
дення, людина в істо-
риі, есе.*

Рецензія посвячена збірці есе «Одкровення» відомого літературоведа і культуролога, письменника, журналіста, академіка АН ВШ України Володимира Качкана. Перший том видання складається з двох частин, в яких зібрані нові та любімі читачами наукової періодици літературознавчі есе об відомих і незаслужено забутих в Україні письменниках, художниках, музикантах, учених.

Науки природничого циклу покликані виробити інструмент пізнання світу, передовсім матеріального. Гуманітарні ж дисципліни створюють і прилаштовують місток між реальністю та її відображенням у свідомості людини і пам'яті людства. Поширеною забавкою у, скажімо, фундаментальному протистоянні «фізиків» та «ліриків» стає напівіронічне представлення переважної ролі думки, тобто ідеї, у світогляді представників т. зв. «точних» наук та превалювання ролі слова у дослідників гуманітарного профілю.

Ясна річ, що розділення штучне й не має нічого

спільного з прагматичним підходом. Однак, відштовхуючись від супротивного, неважко дійти висновку про важливість точно підбраного слова, укладеного в часовий і предметний контекст вираженої думки, задля її найвищої реалізації – розуміння. То хіба ж це не коронація? Хіба ж не слово витворює простір і суголосний відклик для думки?

Такі онтологічні роздуми навіть збірка літературознавчих есеїв проф. Володимира Качкана «Одкровення». Книга присвячена важливим постатям в мистецтві та суспільному житті українського народу: літераторам, художникам, музикантам і їх читачам, глядачам, слухачам.

В цьому постає унікальність видання і самого автора книги. В нашому літературознавстві в останні десятиліття з'явилося чимало видань, присвячених митцям і суспільним діячам минулщини та сучасності. Однак, навіть добре зроблені, більшість із них хибують на герметичність: тобто інформативність у них сплутана із довідковістю, транскультурність із хаотичністю, комплексний підхід із хрестоматійністю. Замість уведення в свідомість читача образу талановитого письменника чи митця образотворчості, його відмежовують від людини п'єдесталом величності. Такий звичний хід абсолютно відсутній у працях В. Качкана. У добірці «Одкровення», як і в «Постатях», кожен есей майстерно виписаний аж до створення панорамності, притаманної кіномистецтву, де кожен із персонажів: автор, митець і реципієнт діють, мислять і промовляють в одному часопросторі.

Структура книги фрактально подібна до структури кожного з есеїв. Кожен із них складається з концептуальної назви, розшифрування (імені митця, якому присвячений), чотирьох епіграфів, що виконують практично функцію резюме та реноме водночас, живого, мінливого, ошатного тексту есею та контексту-

ального переходу до сфери наступного діяча. Відтак, кожен з есеїв означає концепт підрозділу, що, своєю чергою, стає епіграфом до розділу, що в цілості демонструють плин певної частинки життя, і не в минулому, чи в теперішньому, а в часі і безчассі – кому як буде ближче для розуміння.

Отож, кроком на зустріч реальності, В. Качкан приваблює читача не стільки до себе, як до літератури взагалі, що робить цю книгу справжнім одкровенням, адже воно не терпить корисливості.

Ще однією специфічною рисою книги є характер. Окрім практичної цінності її в науковому й освітньому ключі, а вона, безперечно, найважливіша – підняти з небуття чи з браку уваги в поліінформативному дискурсі нашого суспільства таких постатей як М. Борисюк, Я. Гавучак, Л. Мушкетик, Д. Юсип, А. Басюк, О. Герета, П. Терпелюк та ін., маємо гостру есеїстичність викладу, яка реалізується тим, що автор пише саме те, що він бажає сказати читачеві, а не те, що бажано було би побачити у друці певній третій особі. Скажімо, якщо В. Качкан пише про М. Андрусюка та його документалізм, як рису творчої індивідуальності автора, то навіть скандально очевидна упізнаваність рядків не спинить літературознавця від ущипливого порівняння справжнього письменницького документалізму з «гримасуванням кав'ярних балакунів, самохвальних та безстыдно розрекламованих мандрівників реальними й сфантазованими місцями». Чи багато в сучасній українській літературі письменників-мандрівників? Здається, не стільки, щоб вважати стиль В. Качкана надто дипломатичним, хоч у фаховості йому не відмовити.

Книга стане в нагоді усім, хто цікавиться історією, культурою та письменством, українікою та україністикою. Перший розділ «Слово коронує думку» охоплює есеї різних років про письменників і дослідників літератури і фольклору. Другий розділ «Фантазіє, ти сило чарівна» присвячена художникам,

музикантам, діячам української етнокультури. Отож, як задекларовано у анотації до видання, книга зацікавить найширше коло українців.

Anistratenko Antonina *The word that crowns thought. A review of scientific publication: Kachkan V. A. Revelation: essays on writers, scientists, artists, Multi publication. - Ivano-Frankivsk: Misto NV, 2016. - 376 p.* The review is dedicated to the collection of essays "Revelation" of the well-known literary critic and culture expert, writer, journalist, academician of the Academy of Sciences of Higher School of Ukraine Volodymyr Kachkan. The first volume consists of two parts, which are combined new and most popular articles, favorite literary essays about famous and undeservedly forgotten Ukrainian writers, artists, musicians and scientists.

Key words: *V. Kachkan, literary criticism, figure in the history, essay.*

Аністратенко Антоніна – кандидат філологічних наук, викладач кафедри суспільних наук та українознавства ВДНЗ України «Буковинський державний медичний університет». Коло наукових інтересів: літературознавство, мовознавство, викладання української мови як іноземної, соціальна реабілітація дітей з психофізичними вадами. Автор 82 наукових праць, статей, розвідок, у тому числі 3 монографій.

Anistratenko Antonina – PHD, lecturer of the Department of Social Science and Ukrainian Studies in Higher State Establishment of Ukraine "Bukovinian State Medical University". Research interests: literary criticism, linguistics, teaching Ukrainian as a foreign language, social rehabilitation of children with mental and physical disabilities. Author of 82 scientific publications including 3 monographs.

Received: 09-11-2016

Advance Access Published: December 2016

© A. Anistratenko, 2016